

Comparing the Students' Viewpoints about the Performance of Academic Advisors before and after of Performing the Advisors' Project; Shahrekord University of Medical Sciences

ARTICLE INFO

Article Type

Original Research

Authors

Delaram M.* *MSc*,
Sadeghi Gandomani H.R.¹ *MSc*

How to cite this article

Delaram M, Sadeghi Gandomani H.R. Comparing the Students' Viewpoints about the Performance of Academic Advisors before and after of Performing the Advisors' Project; Shahrekord University of Medical Sciences. *Education Strategies in Medical Sciences*. 2014;7(4):199-205.

ABSTRACT

Aims The advisor is a person who is responsible for students' academic guidance and counseling with the advisor will help students to overcome educational problems. The aim of present study was to compare students' viewpoints on academic advisors performance before and after the advisors project.

Methods In this descriptive cross-sectional study, viewpoints of 244 students of Shahrekord University of Medical Sciences on academic advisors performance before and after the advisors project using a researcher-made questionnaire were compared in 2011-12 and 2012-13 first semesters. Data were analyzed with SPSS 16 by paired-T and Chi square tests.

Findings There was a significant difference between students' viewpoints on having advisor and refer to her, accepting her as a source of information, being aware of how to ask help from the advisor and question about continuing education and filing educational document before and after the project. Of the advisors performance, checking and signing the course selection form, guiding students on personal problems and review the student's academic progress, were different significantly.

Conclusion Students' viewpoints is better on having advisor and referring to her, accepting her as a source of information, being aware of how to ask help from the advisor and question about continuing education and filing educational document after the advisors project. Also, of the advisors performance, checking and signing the course selection form, guiding students on personal problems and review the student's academic progress are improved after the project.

Keywords Public Assistance; Consultants; Students, Medical; Comment

CITATION LINKS

- [1] Present and desired status of student counseling in opinions of AJUMS [2] To evaluate the role of Advisor teacher in average score of shahed & Isargar students of shahid sadoughi university of medical science, 2002-2007 [3] What constitutes good academic advising? Nursing students' perceptions of academic advising [4] Improvements in medical school wellness and career counseling: A comparison of one-on-one advising to an Advisory College Program [5] The departmental advisor's effect on medical students' confidence when the advisor evaluates or recruits for their own program during the match [6] Stress and health related quality of life of Nepalese students studying in South Korea: A cross sectional study [7] The effect of counseling on the achievement of university students with dropout [8] Pharmacy education in India: Strategies for a better future [9] Student's satisfaction from academic guidance and consultation at Hamadan University of Medical Sciences [10] Educational achievement in medical students entered university between 1995 and 2003, Kerman University of Medical Sciences [11] Instructors' performance, election, duties and responsibilities from students' points of view in Semnan Medical University, 2001-02 [12] Undergraduate nursing students writing therapeutic letters to families: An educational strategy [13] Assessment of university students satisfaction from academic counseling of the tutors of Lorestan University of Medical Sciences in the second half of school year 2007-2008 [14] New Regulations Advisor [15] Duties and performance of academic advisors from the view of students of Tabriz School of Nursing and Midwifery in 2010 [16] Academic under-achievement and some related factors associated with academic satisfaction in Golestan University of Medical Sciences' students [17] A comprehensive medical student career development program improves medical student satisfaction with career planning [18] An association between paying physician-teachers for their teaching efforts and an improved educational experience for learners

*Midwifery Department, Nursing & Midwifery Faculty, Shahrekord University of Medical Sciences, Shahrekord, Iran

¹Nursing Department, Boroojen Nursing & Midwifery Faculty, Shahrekord University of Medical Sciences, Shahrekord, Iran

Correspondence

Address: Midwifery Department, Nursing & Midwifery Faculty, Shahrekord University of Medical Sciences, Rahmatieh, Shahrekord, Iran

Phone: +983813335648

Fax: +983813346714

masoumehdelaram@yahoo.com

Article History

Received: June 19, 2013

Accepted: August 24, 2013

ePublished: October 7, 2014

مقایسه نظرات دانشجویان درباره عملکرد اساتید مشاور قبل و پس از اجرای طرح استاد مشاور؛ دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد

مفهوم دل آرام*

گروه مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، شهرکرد، ایران

حمیدرضا صادقی گندمانی

گروه پرستاری، دانشکده پرستاری بروجن، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، شهرکرد، ایران

چکیده

اهداف: استاد مشاور عهددار هدایت تحصیلی و راهنمایی دانشجویان است و مشاوره توسط وی به دانشجویان در غلبه بر مشکلات آموزشی کمک خواهد کرد. هدف مطالعه حاضر، مقایسه نظرات دانشجویان درباره عملکرد اساتید مشاور، قبل و پس از اجرای طرح استاد مشاور بود.

روش‌ها: در این مطالعه توصیفی- مقطعی، نظرات ۲۴۴ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد در نیمسال اول ۱۳۹۰-۹۱ و ۱۳۹۱-۹۲ در مورد عملکرد اساتید مشاور، قبل و پس از اجرای طرح استاد مشاور با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته مورد مقایسه قرار گرفت. تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار SPSS 16 و آزمون‌های T زوجی و مجدور کای انجام شد.

یافته‌ها: نظرات دانشجویان در مورد داشتن استاد مشاور و مراجعته به وی، پذیرش وی به عنوان منبع کسب اطلاعات، آگاهی از چگونگی کمک‌گرفتن از استاد مشاور و تشکیل پرونده تحصیلی و سؤال در مورد ادامه تحصیل، قبل و پس از طرح، تفاوت معنی داری داشت. کنترل و امضای فرم انتخاب واحد، راهنمایی دانشجو در مورد مشکلات شخصی و نقد و بررسی پیشرفت تحصیلی دانشجو، مواردی از عملکرد اساتید مشاور بودند که تفاوت معنی دار داشتند.

نتیجه‌گیری: نظرات دانشجویان پس از اجرای طرح در مورد داشتن استاد مشاور و مراجعته به وی، پذیرش وی به عنوان منبع کسب اطلاعات، آگاهی از چگونگی کمک‌گرفتن از او و تشکیل پرونده تحصیلی و سؤال در مورد ادامه تحصیل وضعیت بهتری دارد. همچنین کنترل و امضای فرم انتخاب واحد، راهنمایی دانشجو در مورد مشکلات شخصی و نقد و بررسی پیشرفت تحصیلی دانشجو، مواردی از عملکرد اساتید هستند که پس از اجرای طرح بهبود یافته‌اند.

کلیدواژه‌ها: دستیاری عمومی، مشاون، دانشجویان پزشک، نظر

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۰۳/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۰۶/۰۲

*نویسنده مسئول: masoumehdelaram@yahoo.com

مقدمه

مشاوره و راهنمایی، یک جریان یادگیری است که از طریق رابطه بین دو نفر انجام می‌پذیرد. در این رابطه متقابل، مشاور با داشتن

باید توجه داشت که توانمندی و مهارت اساتید راهنمایی در ارایه خدمات مشاوره‌ای مناسب به دانشجویان در تقویت روحیه و افزایش ضریب روانی و در نهایت رضایتمندی بیشتر دانشجویان تاثیر داشته باشد [۱۲].

باشد که توانمندی و مهارت اساتید راهنمایی در ارایه خدمات مشاوره‌ای مناسب به دانشجویان در تقویت روحیه و افزایش ضریب روانی و در نهایت رضایتمندی بیشتر دانشجویان تاثیر

محرم‌ماندن اطلاعات داده شده توسط دانشجویان، پرسش‌نامه‌ها را توزیع و بلاfacسله پس از تکمیل آنها را جمع‌آوری نمود. با توجه به اینکه سوالات دارای گزینه‌های متفاوتی بودند و محاسبه یک نمره کل امکان‌پذیر نبود، آنالیز براساس تک‌تک سوالات عملکرد صورت گرفت.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، نرم‌افزار SPSS و روش‌های آمار توصیفی (شامل میانگین آماری) و آمار استنباطی (آزمون T‌زوجی برای مقایسه میانگین نمرات داده شده توسط دانشجویان به عملکرد استاد مشاور قبل و پس از اجرای طرح استاد مشاور و مجدول کای برای مقایسه فراوانی مطلق و نسبی نظرات دانشجویان نسبت به عملکرد استاد مشاور قبل و پس از اجرای طرح استاد مشاور) مورد استفاده قرار گرفت و میزان $0.5^{+/-} 0.05$ p از نظر آماری معنی‌دار در نظر گرفته شد.

جدول ۱) فراوانی مطلق و نسبی نظرات دانشجویان، قبل و بعد از اجرای طرح استاد مشاور در دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد در نیمسال اول ۱۳۹۰-۹۱ و نیمسال اول ۱۳۹۱-۹۲ (تعداد ۲۴۴ نفر)

نظرات دانشجویان	تعداد (درصد)	سطح معنی‌داری
داشتن استاد مشاور		
قبل از اجرای طرح	۱۴۶ نفر (٪۵۹/۸)	<0.001
بعد از اجرای طرح	۲۳۱ نفر (٪۹۴/۷)	
مواجهه به استاد مشاور برای انتخاب واحد یا مشکل تحصیلی		
قبل از اجرای طرح	۲۲۳ نفر (٪۹۱/۴)	<0.001
بعد از اجرای طرح	۲۳۲ نفر (٪۹۵/۱)	
پذیرش استاد مشاور به عنوان منبع کسب اطلاعات آموزشی		
قبل از اجرای طرح	۲۴ نفر (٪۹/۸)	<0.001
بعد از اجرای طرح	۳۱ نفر (٪۱۲/۷)	
آگاهی از چگونگی کمک‌گرفتن از استاد مشاور		
قبل از اجرای طرح	۱۹۴ نفر (٪۷۹/۵)	<0.001
بعد از اجرای طرح	۲۰۸ نفر (٪۸۵/۲)	
عدم آگاهی در مورد تشكیل پرونده تحصیلی توسط استاد مشاور		
قبل از اجرای طرح	۱۴۷ نفر (٪۶۰/۲)	<0.001
بعد از اجرای طرح	۱۳۰ نفر (٪۵۳/۳)	
ایجاد مشکل تحصیلی به علت راهنمایی ناکافی		
قبل از اجرای طرح	۸۱ نفر (٪۳۳/۲)	0.30
بعد از اجرای طرح	۸۲ نفر (٪۳۳/۶)	
سئوال از استاد مشاور در مورد ادامه تحصیل		
قبل از اجرای طرح	۶۷ نفر (٪۲۷/۵)	0.04
بعد از اجرای طرح	۸۹ نفر (٪۳۶/۵)	
پاسخ مناسب استاد مشاور در مورد ادامه تحصیل		
قبل از اجرای طرح	۴۱ نفر (٪۱۶/۸)	<0.001
بعد از اجرای طرح	۵۶ نفر (٪۲۳)	

یافته‌ها

میانگین سنی دانشجویان $20/25 \pm 9/6$ سال و میانگین معدل آنان $15/5 \pm 1/3$ بود. از این افراد، ۱۷۰ نفر (٪۷۰) زن و ۲۲۳ نفر

بسازایی دارد. در اکثر مطالعات انجام‌شده، دانشجویان نظر مثبتی نسبت به عملکرد استاد راهنمای نداشتند. پس از ابلاغ آینه نامه استاد مشاور در سال ۱۳۸۸ و تغییر نام استاد راهنمای به استاد مشاور، امتیازاتی از جمله کاستن از وظایف تدریس به استاد راهنمای داده شد تا آنان فرصت بیشتری برای برقراری ارتباط با دانشجویان تحت پوشش خود داشته باشند.

مطالعه حاضر با هدف مقایسه نظرات دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد در مورد عملکرد استاد مشاور، قبل و بعد از اجرای طرح استاد مشاور انجام شد.

روش‌ها

این مطالعه توصیفی بهصورت مقطعی در نیمسال اول ۱۳۹۰-۹۱ و نیمسال اول ۱۳۹۱-۹۲ انجام شد. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانشجویان رشته‌های پزشکی، پرستاری، مامایی، اتاق عمل، بهداشت محیط، هوش‌بری، رادیولوژی و علوم آزمایشگاهی در ۴ دانشکده پزشکی، پرستاری و مامایی، بهداشت و پیراپزشکی در دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد تشکیل دادند. ابتدا دانشجویان که در نیمسال اول ۱۳۹۰-۹۱ (قبل از اجرای طرح استاد مشاور در این دانشگاه) در ترم ۴ تحصیل می‌کردند بهصورت سرشماری به مرحله اول مطالعه وارد شدند و نظرات آنان در ترم ۶ به مرحله دوم مطالعه مورد بررسی قرار گرفت. سپس پس از اجرای دو ترم تحصیلی و اجرای طرح استاد مشاور در این دانشگاه، مجدداً همان دانشجویان در نیمسال اول ۱۳۹۱-۹۲ یعنی در ترم ۶ به مرحله دوم اجرای طرح موردنظر مقایسه قرار گرفت. در این مرحله از تعداد ۳۰۰ شرکت‌کننده در مرحله اول طرح، تعداد ۲۴۴ نفر به پرسشنامه‌ای مرحله دوم پاسخ دادند و در نتیجه، تجزیه و تحلیل نهایی روی این تعداد انجام شد. لازم به توضیح است که دانشجویان مهمان و انتقالی به علت شرایط خاص خود از مطالعه خارج شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات، پرسشنامه محقق‌ساخته شامل مشخصات فردی و تحصیلی دانشجویان و ۱۳ سؤال چندگزینه‌ای با مقیاس لیکرت در حیطه‌های مختلف عملکرد استاد مشاور برگرفته از آینه نامه پیشنهادی استاد مشاور مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۲ بود [۱۴]. نمره ملاک برای هر یک از سوالات عملکرد از صفر تا ۳ بود. بر این اساس، حداکثر امتیاز برای هر عامل عملکرد، ۳ بود که به معنی عملکرد خوب در آن مورد و حداقل امتیاز نیز صفر بود که به معنی عملکرد ضعیف در آن مورد بود. روایی پرسشنامه از طریق نظرخواهی از استادی صورت گرفت و پایایی آن نیز از طریق آزمون مجدد (I=۰/۸۴) به دست آمد.

بهمنظور اجرای طرح، پژوهشگر با اجراه از استاد در شروع کلاس با دادن توضیحات لازم در مورد اهداف طرح و اطمینان دادن از

ارجاع دانشجو به واحد مریوطه برای رفع نیازهای آموزشی
قبل از اجرای طرح $2/60 \pm 0/58$ $1/10 \pm 1/00$ $2/60 \pm 0/58$
بعد از اجرای طرح $2/52 \pm 0/59$ $1/40 \pm 1/00$ $2/52 \pm 0/59$
سطح معنی‌داری $0/42$ $0/41$ $0/07$ $0/42$
مشورت با سایر کارشناسان در مورد مشکلات دانشجو
قبل از اجرای طرح $1/65 \pm 1/30$ $0/80 \pm 0/31$ $1/65 \pm 1/30$
بعد از اجرای طرح $1/78 \pm 1/20$ $1/00 \pm 0/36$ $1/78 \pm 1/20$
سطح معنی‌داری $0/65$ $0/1$ $0/2$ $0/65$
نقد و بررسی پیشرفت تحصیلی دانشجو توسط استاد مشاور
قبل از اجرای طرح $1/65 \pm 1/10$ $1/10 \pm 0/92$ $1/65 \pm 1/10$
بعد از اجرای طرح $1/91 \pm 1/00$ $0/80 \pm 0/63$ $1/40 \pm 1/10$
سطح معنی‌داری $0/2$ $0/01$ $0/2$ $0/2$
تشویق دانشجو به رفع نقاط ضعف تحصیلی
قبل از اجرای طرح $1/52 \pm 1/00$ $0/80 \pm 0/40$ $1/10 \pm 0/88$ $1/52 \pm 1/00$
بعد از اجرای طرح $1/82 \pm 0/90$ $0/80 \pm 0/37$ $1/10 \pm 1/00$ $1/82 \pm 0/90$
سطح معنی‌داری $0/16$ $0/08$ $0/05$ $0/16$
اطلاع کامل استاد مشاور به مقررات آموزشی
قبل از اجرای طرح $1/95 \pm 0/90$ $0/80 \pm 0/50$ $1/20 \pm 1/00$ $1/95 \pm 0/90$
بعد از اجرای طرح $1/78 \pm 0/90$ $1/00 \pm 0/90$ $1/30 \pm 1/00$ $1/78 \pm 0/90$
سطح معنی‌داری $0/42$ $0/11$ $0/77$ $0/42$
امکان گرفتن مشاوره در مورد مشکلات غیرمنتظره
قبل از اجرای طرح $1/10 \pm 0/91$ $1/20 \pm 1/00$ $0/94 \pm 0/86$ $1/20 \pm 1/00$
بعد از اجرای طرح $1/70 \pm 1/00$ $1/00 \pm 0/80$ $1/00 \pm 1/00$ $1/10 \pm 1/10$
سطح معنی‌داری $0/1$ $0/1$ $0/12$ $0/1$
راهنمایی دانشجو در مورد مشکلات شخصی (غیرآموزشی)
قبل از اجرای طرح $1/20 \pm 1/00$ $0/80 \pm 0/45$ $0/88 \pm 0/56$ $1/10 \pm 0/91$
بعد از اجرای طرح $1/40 \pm 1/10$ $1/00 \pm 0/91$ $1/70 \pm 1/00$
سطح معنی‌داری $0/08$ $0/07$ $0/002$ $0/08$
بررسی وضعیت تحصیلی دانشجو در پایان هر نیمسال
قبل از اجرای طرح $1/70 \pm 1/00$ $0/50 \pm 0/13$ $1/00 \pm 0/91$ $1/70 \pm 1/00$
بعد از اجرای طرح $1/80 \pm 1/00$ $0/90 \pm 0/17$ $1/10 \pm 1/10$ $1/80 \pm 1/00$
سطح معنی‌داری $0/41$ $0/4$ $0/06$ $0/41$

میانگین نمرات ارایه شده توسط دانشجویان دانشکده پزشکی (رشته پزشکی) به عملکرد استاد مشاور قبل و بعد از اجرای طرح استاد مشاور، تنها در دو مورد کنترل و اضافی فرم انتخاب واحد و راهنمایی دانشجو در مورد مشکلات شخصی دارای تفاوت معنی دار بود و در سایر موارد عملکرد، تفاوت معنی داری مشاهده نشد. میانگین این نمرات در دانشکده پرستاری و مامایی (رشته های پرستاری، مامایی و اتاق عمل) در موارد کنترل و اضافی فرم انتخاب واحد، نقد و بررسی پیشرفت تحصیلی دانشجو و راهنمایی دانشجو در مورد مشکلات شخصی دارای تفاوت آماری معنی دار بود. میانگین نمرات ارایه شده توسط دانشجویان دانشکده بهداشت (رشته بهداشت محیط) قبل و بعد از اجرای طرح استاد مشاور، در ۴ مورد از موارد عملکرد، تفاوت معنی دار داشت و دانشجویان پس از اجرای طرح وضعیت بهتری را گزارش کردند. میانگین نمرات داده شده توسط دانشجویان دانشکده پیراپزشکی (رشته های

(%) مجرد بودند. بیشتر دانشجویان با تعداد ۷۰ نفر (٪۲۸/٪) مربوط به رشته پرستاری و بعد از آن با تعداد ۲۹ نفر (٪۱۱/٪) مربوط به رشته مامایی بودند. از نظر دانشکده نیز بعد از دانشکده پرستاری و مامایی با تعداد ۹۶ نفر (٪۳۸/٪)، بیشترین تعداد با ۷۴ نفر (٪۳۰/٪) مربوط به دانشکده پیراپزشکی بود. از نظر مقطع تحصیلی، ۲۳ نفر (٪۶/٪) در دوره دکترای حرفه ای و ۲۱ نفر (٪۹۰/٪) در مقطع کارشناسی تحصیل می کردند. کلیه واحد های مورد پژوهش در دوره روزانه مشغول به تحصیل بودند و ۱۶۵ نفر (٪۶۷/٪) آنها بومی استان چهارمحال و بختیاری بودند. از نظر اشتغال به کار در حین تحصیل، ۲۲ نفر (٪۹) از دانشجویان به کار اشتغال داشتند. همچنین ۱۲ نفر (٪۴/٪) از دانشجویان سابقه مشروط شدن در ترم های گذشته را اعلام نمودند.

نظرات دانشجویان در مورد داشتن استاد مشاور، مراجعت به وی برای انتخاب واحد یا مشکل تحصیلی، پذیرش وی به عنوان منبع کسب اطلاعات آموزشی، آگاهی از چگونگی کمک گرفتن از استاد مشاور و تشکیل پرونده تحصیلی توسط او و سؤوال از استاد مشاور در مورد ادامه تحصیل و پاسخ مناسب وی، قبل و پس از اجرای طرح استاد مشاور، تفاوت آماری معنی داری داشت؛ اما در زمینه ایجاد مشکل تحصیلی به علت راهنمایی ناکافی قبل و پس از اجرای طرح، تفاوت معنی داری مشاهده نشد (جدول ۱).

جدول (۲) مقایسه میانگین آماری نمرات ارایه شده توسط دانشجویان دانشکده های پزشکی، پرستاری، بهداشت و پیراپزشکی به عملکرد استاد مشاور، قبل و بعد از طرح استاد مشاور در دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد در نیمسال اول (تعداد ۲۴۴ نفر) و نیمسال اول (۱۳۹۱-۹۲ نیمسال اول ۱۳۹۰-۹۱)

مرحله	پزشکی	پرستاری	بهداشت	پیراپزشکی
اعلام ساعت مشاوره توسط استاد مشاور	قبل از اجرای طرح $1/50 \pm 1/00$	$1/00 \pm 0/81$	$1/40 \pm 1/20$	$1/50 \pm 1/00$
بعد از اجرای طرح $1/80 \pm 1/00$	$1/20 \pm 1/10$	$1/60 \pm 1/10$	$1/80 \pm 1/00$	$0/2$
سطح معنی‌داری	$0/26$	$0/1$	$0/2$	$0/06$
حضور استاد مشاور در ساعات اعلام شده	قبل از اجرای طرح $2/00 \pm 0/95$	$1/40 \pm 0/90$	$1/45 \pm 0/95$	$2/00 \pm 0/95$
بعد از اجرای طرح $1/95 \pm 0/82$	$1/20 \pm 0/80$	$1/65 \pm 0/81$	$1/95 \pm 0/82$	$0/39$
سطح معنی‌داری	$0/07$	$0/06$	$0/77$	$0/91$
برگزاری منظم برنامه مشاوره	قبل از اجرای طرح $1/91 \pm 0/66$	$1/00 \pm 0/59$	$1/91 \pm 0/66$	$1/86 \pm 0/96$
بعد از اجرای طرح $1/86 \pm 0/96$	$1/00 \pm 0/72$	$1/00 \pm 0/97$	$1/86 \pm 0/96$	$0/77$
سطح معنی‌داری	$0/6$	$0/77$	$0/91$	$0/91$
صحبت استاد مشاور با دانشجو در مورد ضوابط آموزشی	قبل از اجرای طرح $2/17 \pm 0/88$	$1/00 \pm 0/72$	$1/26 \pm 0/88$	$2/17 \pm 0/88$
بعد از اجرای طرح $2/00 \pm 1/00$	$1/20 \pm 0/90$	$1/29 \pm 0/90$	$2/00 \pm 1/00$	$0/35$
سطح معنی‌داری	$0/02$	$0/3$	$0/35$	$0/03$
کنترل و اضافی فرم انتخاب واحد توسط استاد مشاور	قبل از اجرای طرح $1/65 \pm 0/98$	$1/00 \pm 0/50$	$1/65 \pm 0/98$	$1/65 \pm 0/98$
بعد از اجرای طرح $2/47 \pm 0/66$	$2/10 \pm 0/90$	$2/50 \pm 0/86$	$2/47 \pm 0/66$	$0/001$
سطح معنی‌داری	$0/003$	$0/003$	$0/003$	$0/001$

مشاوره دانشجویان است. این مطالعه نتیجه‌گیری کرده است که با توجه به نتایج عملکرد استاد راهنما، نیاز به ایجاد تغییرات اساسی در فرآیند مشاوره تحصیلی آنها است [۱۵]. یافته‌های مطالعه دیگری نشان می‌دهد که در بررسی وضعیت آموزشی دانشجو، علاوه بر درنظرگرفتن عوامل آموزشی باید سایر عوامل دخیل در امر آموزش نیز مورد بررسی قرار گیرند و در ارزیابی‌های آموزشی، نقش تعاملات بین فردی نیز لحاظ شود. تعاملی که دانشجو با استاد واعضای خانواده خود خواهد داشت مسلمان در نوع نگرش و عملکرد آموزشی وی بی‌تأثیر نخواهد بود و با بهره‌گیری موثر از نقش پُررنگ خانواده و در راستای آن همراهی استاد و دانشجو، می‌توان بازخوردهای واضح‌تر و مثبت‌تر را در فرآیند آموزشی دانشجویان مشاهده کرد؛ چرا که افت تحصیلی احتمالاً اثرات منفی بر سایر ابعاد فردی و خانوادگی دانشجو گذاشته و فشار مضاعفی را بر او تحمیل خواهد کرد و این سیکل مغایب همچنان ادامه خواهد یافت [۱۶]. یافته‌های مشابهی نیز در دو مطالعه خارجی گزارش شده است [۱۷، ۱۸]. اما در برخی از پژوهش‌ها دانشجویان از ارایه خدمات استاد مشاور رضایت داشته‌اند و گزارش کرده‌اند که استاد راهنما عملکرد قابل قبولی دارند [۱۱].

در مطالعه حاضر، اگرچه اکثریت افراد تاحدودی می‌دانستند که چگونه باید از استاد مشاور کمک گرفت، اما پس از اجرای طرح تعداد بیشتری از آنها با اطمینان می‌دانستند که چگونه و در چه زمینه‌ای باید از استاد مشاور کمک گرفت. در مطالعه‌ای در دانشگاه علوم پزشکی کرمان گزارش شده است که تنها یک‌پنجم دانشجویان می‌دانستند که در چه زمینه‌ای باید از استاد مشاور کمک گرفت [۱۰] که با یافته‌های مطالعه حاضر همخوانی دارد. منبع کسب اطلاعات آموزشی دانشجویان قبل از اجرای طرح، در اکثر موارد اداره آموزش بود و پس از اجرای طرح اداره آموزش به همراه استاد مشاور بود و این نشان می‌دهد که پس از اجرای طرح، استاد مشاور در اطلاع‌رسانی آموزشی به دانشجویان موثر بوده‌اند. هزوای و فتحی در مطالعه خود در دانشگاه علوم پزشکی همدان گزارش کرده‌اند که منبع کسب اطلاعات برای رفع مشکل تحصیلی برای دانشجویان دندان‌پزشکی، دانشجویانی با مشکل مشابه بوده‌اند و در این مورد استاد راهنما نقش کمتری داشته است [۹] که در این مورد بین یافته‌های مطالعه حاضر و مطالعات مذکور همخوانی وجود ندارد. انجام مطالعه فوق در سال ۱۳۷۹ و قبل از اجرای طرح استاد مشاور و کمنگوبدن نقش استاد راهنما در اطلاع‌رسانی به دانشجویان در آن زمان، می‌تواند در توجیه این اختلاف کمک‌کننده باشد. اگرچه در مطالعه حاضر پس از اجرای طرح، تعداد بیشتری از دانشجویان از تشکیل پرونده تحصیلی برای خود اطلاع داشته‌اند و وضعیت نسبت به قبل از اجرای طرح بهتر شده بود، اما باز هم این مساله جای تأمل دارد؛ چرا که هنوز در حدود نیمی از آنها از این

رادیولوژی، هوش‌بری و علوم آزمایشگاهی) نیز تنها در موارد کنترل و امضای فرم انتخاب واحد و راهنمایی دانشجو در مورد مشکلات شخصی، دارای تفاوت معنی‌دار بود و در سایر موارد تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد (جدول ۲).

به طور کلی، کنترل و امضای فرم انتخاب واحد ($P=0.001$)، نقد و بررسی پیشرفت تحصیلی دانشجو ($P=0.03$) و راهنمایی دانشجو در مورد مشکلات شخصی ($P=0.01$ ، مواردی از عملکرد استاد مشاور بودند که از نظر کل دانشجویان رشته‌های مختلف دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد پس از اجرای طرح بهبود یافته بودند.

بحث

نتایج پژوهش نشان داد پس از اجرای طرح، تعداد بیشتری از دانشجویان داشتن استاد مشاور را اعلام کردند و علت مراجعه به وی را در اکثر موارد، انتخاب واحد و ایجاد مشکل تحصیلی بیان نمودند. منبع کسب اطلاعات دانشجویان در مورد مسائل آموزشی در درجه اول اداره آموزش و پس از آن اداره آموزش به همراه استاد مشاور بود و پس از اجرای طرح، دانشجویان بیشتری منبع کسب اطلاعات خود را استاد مشاور اعلام کردند که در این زمینه قبل و پس از اجرای طرح، تفاوت معنی‌داری وجود داشت. پس از اجرای طرح، تعداد بیشتری از دانشجویان ابراز داشتند که می‌دانند در چه زمینه‌ای باید از استاد مشاور کمک گرفت و همین طور استاد مشاور برای آنها پرونده تحصیلی تشکیل داده است. پرسش دانشجویان از استاد مشاور در مورد ادامه تحصیل و پاسخ مناسب وی نیز پس از اجرای طرح بهبود یافته بود.

کنترل و امضای فرم انتخاب واحد و راهنمایی دانشجو در مورد مشکلات شخصی، مواردی از عملکرد استاد مشاور بودند که در تمام رشته‌ها پس از اجرای طرح بهبود یافته بودند. نقد و بررسی پیشرفت تحصیلی دانشجو نیز از مواردی بود که دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی و دانشکده بهداشت وضعیت بهتری از آن را پس از اجرای طرح گزارش کردند. همچنین وضعیت بهتری از صحبت با دانشجو در مورد خواباط آموزشی توسط دانشجویان دانشکده بهداشت گزارش شد و در سایر موارد تغییر مثبتی در هیچ یک از رشته‌ها ایجاد نشده بود. اگرچه مطالعه مشابهی که نظرات دانشجویان را قبل و پس از اجرای طرح استاد مشاور بررسی کرده باشد در ایران انجام نشده است، اما در سایر مطالعات از جمله مطالعه‌ای در سال ۱۳۸۹ در دانشگاه علوم پزشکی تبریز گزارش شده است که دانشجویان در مجموع، از شرایط موجود مشاوره و راهنمایی تحصیلی رضایت نداشته‌اند و جایگاه استاد راهنما در دانشگاه به عنوان یک منبع اصلی برای حل مشکلات دانشجویان از وضعیت قابل قبولی برخوردار نیست. نتایج این پژوهش نشان داده است که در کل، دانشجویان دیدگاه خوبی نسبت به وظایف اساتید راهنما دارند که نشان‌دهنده وجود پتانسیل مناسب برای ارتقای امر

مساله اطلاعی نداشتند. آگاهی دانشجویان از اینکه استاد مشاور به وضعیت تحصیلی آنها بها داده و برای آنها پرونده تشکیل داده‌اند و پیشرفت تحصیلی آنها را بررسی کرده و به آنها بازخورد می‌دهند، می‌تواند در دلگرمشدن و ارتباط بیشتر آنان با استاد مشاور کمک کننده باشد. ادهمی و همکاران نیز گزارش کرده‌اند که نیمی از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمان از تشکیل پرونده تحصیلی توسط استاد مشاور خود مطلع نبوده‌اند [۱۰].

ایجاد مشکل تحصیلی به علت راهنمایی و مشاوره ناکافی از مواردی بود که قبل و پس از اجرای طرح از تفاوت معنی‌داری برخوردار نبود. در مطالعه/ادهمی و همکاران نیز حدود نیمی از دانشجویان این مشکل را مطرح کردند [۱۰]. همچنین در مطالعه حاضر، در پاسخ دانشجویان به این سوال که آیا تابحال از استاد مشاور در مورد ادامه تحصیل سوال کرده‌اید یا نه؟ قبل و پس از اجرای طرح، تفاوت معنی‌داری وجود داشت. بهطوری که پس از اجرای طرح، تعداد بیشتری از دانشجویان این کار را انجام داده بودند و این یکی از نقاط قوت اجرای این طرح بوده است.

یکی از موارد عملکرد استاد مشاور که تقریباً در تمام رشته‌های تحصیلی تفاوت معنی‌داری را قبل و پس از اجرای طرح نشان داد، امضا و کنترل فرم انتخاب واحد توسط استاد مشاور بود. در مطالعه/ادهمی و همکاران نیز بیشترین میانگین امتیاز داده شده توسط دانشجویان به عملکرد استاد مشاور، مربوط به همین مساله بود که با یافته‌های مطالعه حاضر همخوانی دارد [۱۰]. راهنمایی دانشجو در مورد مشکلات شخصی، یکی دیگر از مواردی بود که در مطالعه حاضر در بیشتر رشته‌ها، پس از اجرای طرح بهبود یافته بود. در مطالعه شکورزیا و همکاران در دانشگاه علوم پزشکی اهواز گزارش شده است که دانشجویان از عملکرد استاد راهنمای خود چندان راضی نیستند، بهخصوص درباره مواردی از قبیل مشکلات شخصی و خانوادگی، آینده شغلی و بازار کار و تحقیق و پژوهش [۱] که با یافته‌های مطالعه حاضر همخوانی ندارد. از آنجایی که تحقیق مذکور قبل از اجرای طرح استاد مشاور انجام شده و در آن زمان، استاد به علت مشغله زیاد فرصت کمتری برای صحبت با دانشجویان و بررسی مسائل آنان داشتند و پس از اجرای طرح و کاهش فعالیت‌های آموزشی استاد مشاور، فرصت آنان برای پرداختن به مشکلات دانشجویان خود بیشتر شده، کاملاً طبیعی است که این مساله بهبود قابل توجهی یافته باشد. نقد و بررسی پیشرفت تحصیلی دانشجو، یکی دیگر از نکاتی بود که در مطالعه حاضر در اکثر رشته‌ها، از تفاوت معنی‌داری قبل و پس از اجرای طرح برخوردار بود. یافته‌های مطالعه‌ای در دانشگاه علوم پزشکی یزد نشان می‌دهد که با اجرای طرح استاد مشاور خاص دانشجویان شاهد و ایثارگر، معدل کل دانشجویان قبل و پس از اجرای طرح افزایش یافته است. البته این مساله در مورد دانشجویان بالینی پزشکی و دندانپزشکی پایه صادق نبوده است [۲]. صحبت استاد

نتیجه‌گیری

نظرات دانشجویان پس از اجرای طرح استاد مشاور در مورد داشتن استاد مشاور و مراجعه به وی، پذیرش وی به عنوان منبع کسب اطلاعات، آگاهی از چگونگی کمک‌گرفتن از او و تشکیل پرونده تحصیلی و سوال از استاد مشاور در مورد ادامه تحصیل وضعیت بهتری دارد. همچنین کنترل و امضای فرم انتخاب واحد، راهنمایی دانشجو در مورد مشکلات شخصی و نقد و بررسی پیشرفت تحصیلی دانشجو، مواردی از عملکرد استادی است که پس از اجرای طرح استاد مشاور بهبود یافته‌اند و در سایر موارد بهبود چندانی حاصل نشده است.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله نویسنده مقاله مراتب تشکر و قدردانی خود را از معاونت محترم پژوهشی، معاونت محترم آموزشی و کلیه دانشجویانی که در اجرای طرح همکاری کردن، اعلام می‌دارد.

تاییدیه اخلاقی: از کمینه اخلاق دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد کسب شده است.

تعارض منافع: موردى از طرف نویسندهان گزارش نشده است.

منابع مالی: این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی شماره ۱۰۲۶ بود که در تاریخ ۸/۲۲ ۱۳۹۰ در دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد به تصویب رسید.

منابع

- 10- Haghdoost AA, Esmaeili A. Educational achievement in medical students entered university between 1995 and 2003, Kerman University of Medical Sciences. *Strides Dev Med Educ.* 2008;5(2):94-101. [Persian]
- 11- Haji Aghajani S, Ghorbani R, Jenabi MS, Saberian M, Rashidi Pour A, Malek M. Instructors' performance, election, duties and responsibilities from students' points of view in Semnan Medical University, 2001-02. *J Babol Univ Med Sci.* 2003;5(5):12-7. [Persian]
- 12- Erlingsson C. Undergraduate nursing students writing therapeutic letters to families: An educational strategy. *J Fam Nurs.* 2009;15(1):83-101.
- 13- Galehdar N, Birjandi M. Assessment of university students satisfaction from academic counseling of the tutors of Lorestan University of Medical Sciences in the second half of school year 2007-2008. *Yafteh.* 2010;11(4):53-63. [Persian]
- 14- Shiraz University of Medical Sciences. New Regulations Advisor. Shiraz: Shiraz University. [Cited: 12 May 2009]. Available from: education.sums.ac.ir/rules/rahnama.html.
- 15- Jebreili M, Valizadeh S, Rahmani A, Ebrahimi H. Duties and performance of academic advisors from the view of students of Tabriz School of Nursing and Midwifery in 2010. *J Med Educ Dev.* 2012;7(2):3-12. [Persian]
- 16- Sanagoo A, Hesam M. Academic under-achievement and some related factors associated with academic satisfaction in Golestan University of Medical Sciences' students. *J Gorgan Bouyeh Faculty Nurs Midwifery.* 2013;9(2):90-6.
- 17- Zink BJ, Hammoud MM, Middleton E, Moroney D, Schigeline A. A comprehensive medical student career development program improves medical student satisfaction with career planning. *Teach Learn Med.* 2007;19(1):55-60.
- 18- Ashar B, Levine R, Magaziner J, Shochet R, Wright S. An association between paying physician-teachers for their teaching efforts and an improved educational experience for learners. *J Gen Intern Med.* 2007;22(10):1393-7.
- 1- Shakurnia AH, Asadollahi PD, Elhampour H, Khodadadi A. Present and desired status of student counseling in opinions of AJUMS. *Jundishapur Sci Med J.* 2011;10(74):469-79 [Persian]
- 2- Lotfi MH, Zare S, Fazel Pur Sh, Abuyi M, Ghane B, Vatani J. To evaluate the role of Advisor teacher in average score of shahed & Isargar students of shahid sadoughi university of medical science, 2002-2007. *J Med Educ Dev J.* 2012;4(7):54-60 [Persian]
- 3- Harrison E. What constitutes good academic advising? Nursing students' perceptions of academic advising. *J Nurs Educ.* 2009;48(7):361-6.
- 4- Sastre EA, Burke EE, Silverstein E, Kupperman A, Rymer JA, Davidson MA, et al. Improvements in medical school wellness and career counseling: A comparison of one-on-one advising to an Advisory College Program. *Med Teach.* 2010;32(10):e429-35.
- 5- Miller JB, Koehn NN, Schaad DC, Crittenden RA, Oriol NE. The departmental advisor's effect on medical students' confidence when the advisor evaluates or recruits for their own program during the match. *Teach Learn Med.* 2004;16(3):290-5.
- 6- Bhandari P. Stress and health related quality of life of Nepalese students studying in South Korea: A cross sectional study. *Health Qual Life Outcomes.* 2012;10:26.
- 7- Shams B, Farshidfar M, Hassan Zadeh A. The effect of counseling on the achievement of university students with dropout. *Iran J Med Educ.* 2000;1(1):36-41. [Persian]
- 8- Jishnu V, Gilhotra R, Mishra D. Pharmacy education in India: Strategies for a better future. *J Young Pharm.* 2011;3(4):334-42.
- 9- Hazavei SMM, Fathi Y. Student's satisfaction from academic guidance and consultation at Hamadan University of Medical Sciences. *J Shahid Sadoughi Uni Med Sci.* 2000;8(2):64-56. [Persian]